„ЗАСТАВА“ излази редовно: сваком, петком и недељом на целом табаку а уторником на по табака.

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:
на целу годину . . . . . 14 ф. — к.
на по године . . . . . 7 ф. — к.
на четврт године . . . . . 3 ф. 50 к.
на 1 месец . . . . . 1 ф. 20 к.
За Србију (у злату)
на годину 32 дин., на пола године 16 дин., на четврт године 8 динара.

ЗАСТАВА.

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од знака врсте оваких ситних слова, а жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а претплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Новом Саду.

НЕНАПЛАЋЕНА ПИСМА не примају се.

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

Поједини бројеви стају 10 новч.

ЛИСТ ЦЕЛОКУПНЕ СРПСКЕ НАРОДНЕ СЛОБОДОУМНЕ СТРАНКЕ.

БРОЈ 116. У Новом Саду у уторак 31. јула 1890. ГОДИНА XXV.

МИНИСТАР КАЛАЈ у окупираним земљама.

Мостар, 20. јулија.

У Босни и Херцеговини народ је од времена окупације постао огорчен и киван на своју судбину са мука и неправде, које му се чине. То је истина, коју нико не може побити. Али богом проте све муке и неправде, што овај народ подноси, само да су исте белом свету познате, него место тога министар Калај парадира пред Европом и просвећеним народима неким доброчинствима, којим је обасут овај намучени народ, неком културом и неким редом и поретком у овим земљама, што је у ствари са свим противно. Место доброчинстава — немилосрђе и пљачкање народног добра и његове крваве зараде; место културе завладала је највећа поквареност, која се само може замислити у трулом западу. Друкчије није могло ни бити, кад се помисли, какав елеменат сачињава већину данашњег чиновништва, које је дошло до свог звања у окупираним земљама, кад то није на другом месту могло постићи, те се овде дочепало масних плаћа и великог положаја. Од таквог чиновништва није могућно бољем се ни надати. Место реда и поретка у управи је прави хаос, права анархија; јер чиновништво се сматра као нека привилегирана класа људи, над којом слабе или готово никакве контроле нема. Влада се изразила у више прилика, да не може свог чиновника казнити ради нанесене неправде и да даде неку задовољштину народу, јер се истим убија и обара углед државе и владе. Ето, каквим се средствима и претпоставкама служи земаљска влада, па није ни чудо, да је амо код нас као нигде на свету.

Као бољи доказ горе наведеног нек послужи ово неколико следећих редака о доласку и одласку министра Калаја из Мостара.

Кад се распростро глас о доласку министра Калаја у Мостар, народ се стао журити, да не пропусти ни ову прилику, а да не даде израза о свом несносном стању путем молбеница и тужаба, уздајући се увек нечем бољем, особито пак у овом случају, кад с министром иду и два делегата, за које народ мисли, да су дошли амо, да се на лицу места увере о одношајима и стању овог много намученог народа, уздајући се, да ће они просудити „ни по бабу ни по стричевима“ и подићи свој моћни глас у прилог овог народа. Али као у свему до сад, тако је и у овом случају народ био од владе обманут, она је његове и најправедније жеље и намере знала осујетити, те је он као и пре остао разочаран, јер вук длаку мења а ћуд никада. У једну реч, народ се и овом приликом уверио, да му није дозвољено ни молити ни тужити се на неправде нити тражити икакве помоћи.

Знајући, да ће скоро доћи министар, многи је похитао, да начини молбу или тужбу, али и ту му је влада направила сметњу, јер је адвокатима и чиновницима издала наредбу, да нико не сме правити кому какве молбе, а пошто код нас само адвокати имају право за то, јер је сваком другом забрањено под казном од 50 до 500 фор. глобе или 14 односно три месеца затвора. У тој неприлици многи су ишли на Метковиће, да начине тамо молбу односно тужбу.

Да долазак министров буде што свечанији, употребило је све и сва чиновништво као и градска општина. Многе су наговарали па обећавали лепе награде, само да народ виче „живио“. Али народу није до парада, он је забављен својом худом судбином, те се могло опазити мешто громког „живио“, где се пролама: „господине, помоћ за бога!“ „неправда ми је!“ и т. д. тако да је полиција почела била, да растерује народ и заћуткава, а други су опет гонили народ: „вичи живио, шта си занијемио!“ Тако министар са својом пратњом пројури у конак праћен читавим облаком прашине, од кога се сит могао наркати место народног одушевљења.

Сутра дан примао је министар чиновништво и разне корпорације. Том приликом предата је министру једна молбеница од 90 и више потписа најодличнијих грађана без разлике вероисповести, у којој се тражи, да буде слободно бирање градске општине, а не као до сад простим наименовањем од стране окружне области, јер на тај начин градска општина неће никад бити представник народа, те према томе има право, да у име народа говори и ради и располаже народним имањем.

Српско-православна општина као и католички бискуп г. Буцонић у име католичког живља свако на посе предали су министру молбеницу, да се у Мостару подигне гимназија. Министар је примио молбеницу, али је одмах приметио председнику српско-православне општине г. Мијату Радовићу, да влада не располаже новцем и другим довољним средствима, а особито што нема за то способних учитеља. На то је министру одвратио старина-председник, да народ од 1,300.000 душа, који дава толики порез и дације, који уздржава толико огромно чиновништво, има право да захтева, да му се барем подигне још једна гимназија, јер једна гимназија у Сарајеву, за милион и неколико стотина хиљада душа, то је премало. А друго, што се тиче недостатка учитеља за гимназију, председнику се те речи чисто чине чудновате. Зар је дотле спала аустро-угарска монархија као велика и просвећена држава, да нема способних учитеља на расположењу још за једну гимназију?? На то ће министар рећи: „Истина, Аустро-Угарска има способних учитеља, али нема за наше прилике амо у Босни и Херцеговини.“ Писац ових редака могао би да пита г. министра: а камо 53.000 фор. сувишка за Босну и Херцеговину, којим се г. министар толико размеће у делегацијама, камо толике шуме босанско-херцеговачке, које се на милионе и милионе комада извађају у Аустро-Угарску и друге стране земље а да и не говорим о нечувеним наметима и порезима, под којима стење овај народ? С којим правом, с којим образом министар може хвалити се у делегацијама, да је влада учинила доста за просвету у окупираним земљама, кад нема него само једну циглу гимназију за 1,300.000 душа

Што се тиче оног, да нема способних учитеља за једну гимназију, то нам се чини одвише наивно од министра. С таком тврдњом ја би мислио, да не би г. министар ни пред ђацима смео говорити, а камо ли представницима једног народа. Да, г. министар каже нема способни учитеља за Босну и Херцеговину, а мисли тиме влада рећи: да нема довољно таквих учитеља, који ће покрај своје школске дужности извршивати и полицајско звање на школским клупама, који ће говорити босанско-херцеговачком подмлатку на место истине и светлости науке, превирање свега оног што је узвишено и добро и тиме да од подмлатка створи за себе елеменат, који ће се само покоравати. У једну реч, министар тражи учитеље такве, који ће у стању бити да Српчад у Босни и Херцеговини однароде, да заборава на своје лепо име српско. Ако је тако, у том случају ми верујемо заиста, да није лако министру наћи у оној мери, каке би он и зем. влада желели, учитеља. Да затим заиста настоји г. министар и земаљска влада, најбољи је доказ, што су многе вредне раднике на просветном пољу прогнали из земље, јер нису у свему хтели да играју као што им свира и диктира г. Кучера, Херман и остала дружина; као што је то, да не говорим о многим другим, случај са г. Смодлаком, Далматинцем професором на сарајевској гимназији, који је добио од земаљске владе поруку на крају ове школске године, да је отпуштен из државне службе и да мора окупиране земље оставити. Залуду се мучио и тражио г. проф. Смодлака, да му на писмено разлоге кажу, зашто га отпуштају. Место тога добио је лаконички одговор од земаљске владе као и г. министра Калаја, да је он вредан, поштен, само да за њих није, да интереси владини и државни не трпе више његов боравак у окупираним земљама. Па шта је тај човек учинио, запитаће пошт. читаоци? Учинио је то, што није хтео да ради против свога народа, што није постао његов кивни противник, што је настојао, да као поштен човек појимајући своју дужност, да својим знањем и спремом користи свом народу, просвети и човечанству. Ето то је вас преступ, то је вас грех професора Смодлаке, ради ког је прогоњен из земље, да тражи на страни зараду и издржавање! Па још г. министар каже, да нема способних учитеља!

Што се тиче боравка г министра у Мостару с делегатима, био је врло кратак, јер каже се, да му је запара и врућина врло непријатно деловала на његово здравље, те да је морао што пре оставити Мостар и отићи одакле је и дошао. О примању молбеница и тужаба не може бити ни говора, јер за то одређено је било само један сат времена. А за време примања молбеница нашао је за добро г. министар, да делегате пошље са нотарским предстојником чувеним дипломатом г. Фогларом, да разведе цркве и друге знаменитости. Само нека нису господа присутна, кад г. министар има посла с народом, јер могло би се што случајно изненада догодити.

За министров долазак каже се да је то службена годишња инспекција, тако нам барем јавише бечке и будимпештанске новине. Међутим ми те инспекције никако не видимо, јер каква је то инспекција, кад се министар не бави у једном месту него само толико колико му је нужно, да се мало од пута одмори и окрепи. О посети уреда, и сазиву народних преставника, барем оних, који су у неком звању, да их саслуша не може бити говора. Г. министар обично куда долази туда се и враћа. Од Херцеговине посетио је само Коњиц и Мостар. У горњу Херцеговину као у Невесиње, Гацко, Билећ, Требиње, Љубиње, Столац, Фочу није ни завирио, премда се је у тим крајевима дошло до руба пропасти, јер ти су крајеви остављени од Бога и људи. Као што је познато, у тим крајевима влада неродица и глад; има већ од неколико година, и народ се у многим крајевима почео био да се сели од које намере још није одустао, јер зна, да му онде под оваким околностима нема опстанка. И у пркос свему томе г. министар не налази за добро, да тамо отиде, види и увери се о оном, о чему је готово цела европска штампа говорила. Докле ћемо дакле овако? Зашто је г. министар позвао делегате са собом и замучио их неколико времена, само да виде Тузлу, Са-

ЛИСТАК.

БИЛО.

(Превод с немачког.)

Господин Леон, некадањи лечник, и Леона, његова жена, већ су остарили. Глава Леонова се сва сребрни. За то господин Леон већ нема нужде, да се чешља: раздељак на глави, кога је у златно време младости тако брижно пред огледалом расчешљавао, протезао се данас на сву главу, од чела до затиљка и од једног увета до другог. Али се г. Леон добродушно измирио са својом злом судбином. Приповеда он, како је некад, док је био још младић, носио лажну барову, а сад иде и са правом оригиналном — ћелом. И кад се мали праунук стане деди потсмевати и запитивати, чим се он чешља, то му прадед одговара с веселим осмејком: „махрамом, чедо моје!“

Господин Леон и госпођа Леона се радо шетају по шумици, кад ослави пролеће. Они се још непрестано воле. Истина не онако жарено, као у она давно и давно прошла младићска времена; њихово чувство оног прошлог жара заменила је верна одност и навиканост једно према другом.

Њихово срце и сад бије љубављу, али не слушају више песмице сеничине, не усхићавају се чаробним изгледом расцветане природе, не застајкују пред сваким пупољком, наслађивајући се његовом нежношћу. Препорођај свега, што живи, уништило је у њих, који се већ ближе крају живота свога, свако одушевљење. Навика, да гледе подизање и разрушавање, разочарало их је. Свет је изгубио за њих сву своју појавину. Само унутри, у срцима, у карактерима живи отсјај минулога.

Једанпут застаде старац и погледа у очи госпођи Леони.

— Реци ми, Леона, јеси ли ми увек верна била?

— Ех, а што то! чини ми се, да те је ово пролеће ћушнуле мало по глави.

— Не, збиља . . . . . Ми смо већ у таком добу, да те ја могу питати.

— Красота! Старац је љубоморан.

Они се насмејаше громко, само што је у недостајало оне младићске страсти. По том поче Лео поново:

— Ви'ш, Леона, то није лепо од тебе, што ти ви сад ниси искрена. Комедија је ето свршена. Ми смо супруги, родитељи, делови и мајке, али већ не више муж и жена. Сад ми можеш слободно све рећи . . . . .

— Шта?

— Шта си имала с Мартином?

— С којим Мартином?

— Шта? Зар није било више Мартина, који су били у сродству с тобом? Говорим о твом рођаку Мартину, господину Мартину Ламберту, који је бивао код нас у Грацу. Ја разумевам ту њега и никојег другог Мартина. Шта си ти имала с њим?

— Но, па он је давно умрео.

— Знам то. И није реч о садањем времену. Да је он жив, ја би можда и данас сумњао, но онда, кад смо били у Грацу, шта је онда било?

— Тада . . . Но, па да . . . . Ти имаш право: ја ти данас могу све казати. Ја ти ево признајем, да је у један мах постао за мене опасан, кад ти на једанпут одлучи, да се преселимо у Беч. Мартин се наскоро за тим оженио, ми се разишли, и ја . . . .

— И ти?

— Ја сам се утешила, но само с тобом, драги Леоне. Ја ти се кунем, једини мој мужу, да овај, који је, осим тебе, побудио у мени извесни интерес, то је био Мартин, и кад бих ти сад отворено признала, то је било за то, што сам ја у истини била невина. То је било очарење за кратко време, које би ме може бити могло одвући на странпутицу. Али сам ја ипак могла да савладам своја чуства. Боже мој, то је била само мисао, која ми је теретила савест, и ни из близа није то била намера. Веруј ми. И кад ја не би осећала, да сам чиста, ја се без сумње, не би усудила, да ти то кажем ни данас, кад смо са свим остарили и можемо сваки час смрт очекивати.

— Верујем ти, драга моја, одговорио је господин Леон. Ја већ нисам љубоморан. Ја сам само б и о љубоморан. А теби није ни падало на памет, да сам ја за све то знао у оно време?

— Не. Од куда би и могао знати, да се тада у срцу моме зачела клица грешног чуства?

— Па ипак сам ја знао за ту клицу. Ја сам до тога дошао помоћу Мартина.

— Он ти казао, да . . .

— Он? Тај магарац није ни примећивао, да си ти према њему расположена.

— Па како си ушао у траг?

— Како сам ушао у траг? . . . Зато имам да благодарим посматрању.

— Ја те не појимам. Како си ти могао то приметити?

— Ти се може бити сећаш, да сам ја тада врло често држао твоју руку у мојој. Но, може бити, да не знаш, како су моји прсти били увек на твом билу. Ја сам се у том вежбао непрестано. А кад нам наступи медени месец, ја сам га разумевао са свим. Тако сам ја на тај начин често држао твоју руку у мојој и дражио те, док се ти ниси почела љутити. Ја сам пазио, на који начин исказује гњев твоје било. А често сам ти опет говорио тисућу љубазних и милих ствари, док твоје младо срце не поче силно куцати, и ја сам онда бележио говор љубави, како ми га је казивало твоје било. Он ми је говорио истину, кад си ти лагала, он ми

рајево, Коњиц и Мостар? Кад их је позвао зашто их није и даље по осталим местима повео собом и допустио приступ народа к њима, та нису бар они панслависте, да их се може што бојати?! Али да питам даље, куд би отишао, кад би свршио, а и тако се отегло као зла година. Доста је да речем да је данашње стање у Босни и Херцеговини, каквог сличног свецка историја од памтивека не познаје. За турске владе друкчије је било, јер против грубе силе опет се лакше може борити и на крај с њоме изаћи, него имати посла са насиљем и тиранијом, која је обучена у фини плашт језуитског лукавства, дипломатичког превијања и чивутског каишарења. И то се догађа на очима целе Европе и Европа се брине о африканским робовима и стара се да запречи и уништи трговање с робовима, али неће да види, обиђе и ослободи најпре своју кућу, па тек онда, да се брине и да ослобађа и другог. Нашем потомству биће загонетно, како је могуће било у XIX. веку, веку цивилизације и науке, да најгрубља сила у једном делу Европе парадира, под именом слободе и неке културне мисије! Доиста истинито али жалосно. Данашње стање народа у Босни и Херцеговини то је једна од великих љага данашње културе и у опште деветнаестога века. Рекох!

Ера.

Политички преглед.

Бугарске владике у Мађедонији. Бечким новинама јављају из Софије, да су већ одређене владике за Скопље, Велес и Охрид. Те се владике зову: Тодосије, Синесије и Кузман. Тодосије је родом из Мађедоније, познат је по том што су га некад гонили фанариоти. Он је био капућехаја у бугарском егзархату у Цариграду а после намесник у Кир-Килису. Он говори перфектно француски и турски. Синесије је такође родом из Мађедоније, био је десет година владика у Једрену и за време руске окупације 1878. године завео је многе бугарске школе по Тракији и Источној Румелији. Кузман је родом из Дибре у Арбанији, тамо је као игуман више година водио борбу с фанариотима, због тога је издржао и полужу епитимију у једном манастиру у Светој Гори. И Кузман говори перфектно француски и турски.

Руска штампа према Бизмарку. „Гражданин“ одлучно одбија оне пријатељске изјаве за Русију, које је недавно дао кнез Бизмарк дописнику „Новог Времена“. Уверавање о Бизмарковом пријатељству према Русији, вели „Гражданин“, морају звучати у руским ушима као иронија. Русија је Немачку од год. 1856. обасипала доброчинствима, а кад је дошао дан враћања дуга на берлинском конгресу, тада се Бизмарк захвалио издајством и сплеткама. Боље би било за кнеза Бизмарка, кад не би спомињао берлински конгрес, јер његово тадање понашање према Русији сачињава моралну и политичну љагу на његовом карактеру.

Побуна међу Јерменима.

15. о. м. било је већег нереда у цариградској четврти Кум-Капу, а нарочито у самој јерменској цркви. Доносимо овде мало више како је читава ствар текла:

Кривична парница Мусе бега, меморандум јерменскога патријарха, немири у Ерзеруму и у опште укупна политика турска, све је то изазвало 15. о. м. драму, којој се последице за сада још не могу у напред да оцене. У патријаршијској цркви у Кум-Капу, баш приликом литургије, појавише се неколико младића, наоружаних револверима; њихов вођ, који носаше шешир, што га издаваше за туђег поданика, ступи пред олтар, позивајући, да се прочита народу прокламација, коју патријарх после службе ваља да поднесе султану у пратњи одређене депутације. Народ, а нарочито они силни изасланици из Вана и Ерзерума, не могаху већ више да поднесу турску обест; има већ неколико месеца, како турске власти не пропуштају писма из оних области, писма пуна јадања, у којима ови пашеници моле своје пријатеље за новчану помоћ, да не поскапају. Сада је настао тренутак, кад и патријарх мора да изађе из стрпљења и да са највишег места потражи помоћи своме народу, који у нечувеним патњама проводи дане свога живота. Залуду је патријарх молио народ, да поштује светињу. А кад је рекао, да је немогуће учинити то, што се сада од њега тражи, то јест, да у пратњи овако велике депутације оде у сарај, где баш у том тренутку слави султан курбан барјам, онда полетеше чланови ерзерумске странке на патријарха, и овај тек великом муком умаче из цркве. Беше се пронео глас, да су га тукли, а неки чак и да су пуцали за њим; али то није истина. Међу тим један апотекар одмах спроћу цркве извести полицију о овоме догађају, а из Илдиз-Кјоска стиже брзо наредба, да власт поврати ред — али без употребе оружја. Ахмед паша с једним одељењем жандарма одјури на лице места, али тад међу њима и Јерменима настаде гужва, у којој неки од ерзерумских Јермена испалише неколико метака из револвера; али није дуго трајало и ред је био повраћен. Том приликом неки су викали: „Ми тражимо автономију! Живела Јерменија!“ Овој гомили придружише се на улици чак и жене, које им довикиваху с прозора: „Живела слобода!“ Коловођ ове демонстрације погибе од ране, коју му зададе један жандарм ножем од пушке; другога опет Јерменина, Серкиса, који је био ухода полицијски и кога су презирали сви Јермени, разнесе озлојеђена светина; Гемзиз Манук, чувени кувар код Аваријана, такође плати главом баш у оном тренутку, кад испали неколико метака на жандарме. Осим ових погибе их још тројица, а од рањеника биће их на седамнаест. Још истога дана после подне пошаље султан Реуф-пашу у Кум-Кап, да стиша распаљене духове. — Изгледа, да се ова демонстрација спремала још из раније. Међу тим и полиција је била извештена о доласку многих Јермена с Кавказа и из Лондона. Султан је дакле имао право, што се разгњевио на немарнога министра унутрашњих послова Ћамила пашу, кога је одмах у недељу збацио, а на његово место поставио Назима-бега, управитеља подграђа Пере. Оних 45 Јермена, који су подстрекавали народ на неред и који су још прошле недеље ухапшени, за сад су још у Илдиз Кјоску, где их испитују под самим султановим надзором. Јуче је ухваћено у Бујукдеру 20 кувара јерменскога порекла. Данас после подне дефиловали су ови јадници, повезани конопцима, у пратњи наоружаних чувара, кеом поред руског и аустријског посланства; после су их спровели у Терапију поред енглеског, француског, талијанског и немачког посланства, а одатле у Звездани Кјоск. Данас су у Кум-Капу претресане оне куће, из којих су довикивале неке жене Јерменима, да живи слобода.

Вести из места и са стране.

Дар руског цара ћерци нашег цара. Како „Фигаро“ јавља, послао је руски цар Александар надвојвоткињи Марији Валерији приликом венчања њеног као сватовски дар лепо ћурче од плавог лишчијег крзна. Вредност тога ћурчета износи на 60.000 франака.

Пожар у Шуметлици. 4. о. м. у мало што није целе село Шуметлица (у котару новоградишком, жупанији пожешкој) постало пленом ужасног пожара. Ватра се појавила, око 11 сах. пре подне, а биће да су нешажљива деца била узрок. На неређу дувао је ветар те се ватра брзо ширила и напредовала. На пријаву неких сељана отишла су у помоћ Шуметличанима две ватрогасне дружине: новоградишка и пригничка. Али док су они дошли, све оно, што је ватра дотле захватила, већ се није могло спасти. Једино им је било могуће да локализују ватру па су то и учинили. Међу тим до доласка њихова изгорело је 14 кућа са споредним зградама покретнином и храном сасвим. Међу изгорелим зградама налази се и српска православна црква, која је изгорела сасвим, само су остали црни зидови. Спашено из ње није ништа, осим нешто мало свештеничких одећа. Очевидци веле, да је био ужасан призор гледати цркву сву обавијену густим димом, из које се помаљало велик пламен. И кућа српског пароха је изгорела. — Колика је штета — још није установљено, али се зна да осигурано није било ништа, те је тако неколико задруга и породица остало сасвим без крова и хране, упућених на милост дарежљивих руку.

Шта је у ствари са радничким немирима у Иванцу? Пре две недеље била је у Иванцу (на новој железничкој прузи Голубовац Вараждин) радничка побуна, која се умало није крваво завршила. Побунило се до 500 радника, те је морала доћи сва околна жандармерија, а после дан-два дошло и једно одељење војске из Загреба. Узрок раденичкој побуни је било неуредно исплаћивање заслуге раденичке. Последња исплата била је пре два месеца, а и ту исплату морала је власт да спроведе. После тога се подузетништво једнако изговарало, да нису стигли новци. Но 15. о. м. дигоше се људи, те одлучно захтеваху, да им се исплати надница. Кад до после подне нису добили новаца, хтедоше да провале у просторије, у којима се сместио уред подузетништва. Камење је већ почело летити, кад стиже жандармерија, која људе нешто милом, а нешто претњом умири, и обећа раденицима, да ће за осам дана бити зацело исплаћени. После осам дана стигне од главне управе подузетништва у Пешти 4.500 фор. А ваљало је исплатити 10.000 фор. Срећа, што је била ту и жандармерија и војници, а не би прошло на миру. Тако исплатише само оне, који су из далека били, а остале ће мало по мало исплаћивати а то исплаћивање је узела котарска облаштва на себе. — Збиља врло чудновато од тог подузетништва, које би хтело без новаца да обави оно што је подузело. Оно сигурно држи, да су сви они раденици људи капиталисте, које од интереса живе, а не сиромашни људи, којима је нужно, да им сваки дан издаје зарада. До владе је да у будуће не допусти да се тако што догоди.

Опет о пожару. Из бачке Тополе јављају, да је у прошли петак око 1 сахат после подне букнула велика ватра, која је за кратко време читав ред кућа заједно са споредним зградама и два велика стоваришта дрва и угља уништила. Штета се рачуна на 70.000 фор., од којих је само један део осигуран.

Трговина.

Нови Сад, 30. јула (11. августа). Јуче је одржан код нас трећи овогодишњи вашар, који је био тако лоше посећен, „да би могао,“ што казао један ратар на вашару „из пушке пуцати кроз вашар па никог не убити“. Као што смо извештени, марва је била забрањена, услед болести. Међутим, гледаћемо да у идућем броју донесемо извештај о свему.

На нашој житној пијаци остало је све по старом. Довоз се показао нешто мало бољи, но цена се није науколико променула. Пшеница се продаје по 6 ф. 50—60 н. Наполица 5 ф. 50 н. Јечам 4 ф. 70 н. Зоб 5 ф. 50 н. Кукуруз 5 ф. 20 н.

Исто тако и на другим нашим пијацама није се никакве промене нити у трговању, нити у цени догодило. Цена је остала стара.

Кромпир 2 новч.
Лукац 3 новч.
Пасуљ 6—7 новч.
Купус 100 главица 2—2 ф. 50 н.
Патлиџан 3—4 н.
Маст 50 н.
Сланина 50 н.

*

Будимпешта, 27. јула (8. августа). Пшеница је била обилно нуђена. Вожа за куповањем доста умерена. У промету је било 20.000 м. ц. које се морало, боља сорта за 2½ н. а остала за 5 новч. попустити. У осталом зрну врло је слаб промет, једино ражи нешто мало је бољи промет. Зоб са 10—18 н. слабија. Кукуруз се држи на цени.

Продавано је пшенице потиске 81·5 за 7 ф. 50 н. до 55 н. 81 7 ф. 40—45 н. Пештанска 81 7 фор. 40 н. 75·8 7 ф. Стонобеоградска 79·5 7 ф. 45 н. 79·5 7 ф. 45 н. Бачка 78·5 7 ф. 35 н. 77·5 7 ф. 37½ н. Све на три месеца.

Јечам по 5 ф. 87½ н.

Зоб по 6 ф. 10 н. 6 ф. 15 н. и 6 ф. 25 н. Све за готов новац.

Термини су: Пшеница за пролеће 7 ф. 34 до 36 н. за јесен 6 ф. 92—94 н. Кукуруз за мај-јуни 1891. год. 5 ф. 35—37 н. за август-септембар 5 ф. 60—62 н. Зоб за пролеће 6 ф. 40—42 н. за јесен 6 ф. 3—5 н. Репица за август-септембар 10 фор. 60—70 н. Званично је отказано 3000 м. ц. кукуруза, које је узето за 13. август.

Најновије вести.

— Из Брисла јављају, да је на радничком збору, ради захтевања општег права гласања, било преко 40 000 људи. Са места, где је збор био, отишли су радници у парк „Сен-Жиле“, где су вође свечану заклетву положили, да дотле неће мировати, док се год у Белгији не заведе опште право гласања.

БРЗОЈАВИ „ЗАСТАВИ.“

(Стигли 30. јула у вече.)

Загреб. (Од нарочитог извештача.) На данашњој главној расправи, у ствари преске парнице против „Србобрана“, осуђен је власник и уредник овог листа, Паја Јовановић, на месец дана затвора и на губитак кауције од 600 форината.

Београд. Турски посланик примио је депутацију изаслану од стране Срба из Мађедоније и Старе Србије. Депутација је предала молбу на султана, да овај тргне натраг постављање бугарских владика у Мађедонији.

Бриселъ. На збору изасланика радничких странака закључено је, да се брзојавним путем затражи од краља опште право гласања. Даље је закључено, да се у септембру сазове општи конгрес, на ком би се изнео предлог, да се рад опште обустави.

Рим. При избору посланика у Риму победио је Антонели са 5.362 гласа против Барцилаја, који је добио 4.519 гласова.

Јавна благодарност.

Потписани после свршених својих наука сматрам за прву и најпречу дужност, да се овим путем и начином захвалим и донекле одужим славној прав. опћини у Суботици на потпори и припомоћи, коју ми је иста за последње 2 године мога школовања свагда са највећом готовошћу пружала, одредив ми месечну припомоћ из сопствене благајне, без које тешко да бих могао своје започете науке и даље с успехом продужити.

Нека јој је на томе вечита хвала и благодарност. Ја ћу се пак од своје стране свагда трудити, да будем достојан милости и пажње, коју ми је славна црквена опћина свагда указивала и настојаћу, да позајмљени дуг у што већој мери вратим.

Т. Јозанов
свршени богослов.

ОГЛАСИ.

КОНКУРС.

Ради попуњења парохије Балаша-Ђарматске са платом VI. класе, отвара се овим поново конкурс.

Проситељи имају своје сврху свога способљења за отправљање парохијског званија потврђене молбенице, које штемплом од 50 нов. снабдевене имају бити, за четир недеље дана од првога уврштења овога конкурса у дотичне новине, овом консисторијуму поднети.

Из седнице консисторијума епархије будимске у Сентандреји 12. јулија 1890. 2—3

СТЕЧАЈ.

У свези са наредбом сл. епарх. школ. одбора под бр. 248. ex. 1889./ЕШЋ.—200, од 21. септембра 1889. г. овим се расписује стечај за сталног учитеља, на овомесној основној мешовитој школи са 4 разреда.

Плата је учитељу у готовом новцу 500 фор. а. вр.; за перовођство 20 фор. а. вр., а од укопа — где позван буде — добиће 1 фор. а. вр. Осим тога, имаће стан у нарави с вртом и зимски огрев у слами.

Изабраном учитељу спадаће у дужност све законом прописане предмете у школи предавати; школ. децу у црк. појању обучавати и при сваком богослужењу у цркви за певницом појати. Компетенти, који желе ово место получити, нека изволу своје молбе са нужним сведоџбама до 11. августа т. г. овомесном школ. одбору поднети.

У Јозепову, 26. јула 1890. год. 2—3

Гавра Поповић, прив. учитељ и перовођа. Тоша Игњачев, шк. одб. председник.

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
БРАЋЕ МИЧА
У ЧАКОВУ
потребује два млађа помоћника, који одмах ступити могу. Покрај српског и немачког, изискује се још и знање романског језика. 3—3

МАНУФАКТУРНА ТРГОВИНА
ЈЕФТЕ ОСТОИЋА
У РУМИ
потребује једног помоћника. 2—2

је казивао оно, што си ти прећутала, он ме је обавештавао о најмањем покрету душе твоје. Разуме се, ја сам могао сазнавати само снагу и ступањ чуства, а не и његово својство и правац. Кад би нежна жилица брже или спорије ударала о мој прст, то ми је она брзојављала разне ствари, о чему ти ниси ни слутила. И гле једаред — то је било као данас, красан дан, кад су срца младих људи отворена љубави, ја сам седео с тобом, и твоја рука у мојој. Твоје је било ударало тихо и мирно. Наједанпут се отворише врата и уђе Мартин. Твоје било одједном промени свој ход. Оно је ударало: љубав, љубав, љубав. Ми му пођосмо на сусрет, поздравили се и поново сели. Ја пустим изнова свој палац, да испитује. Пулс је непрестано ударао: љубав, љубав. „Е, помислим ја, ствар је опасна. Нужно је једнако пазити.“ Ја станем пецкати Мартина са његовим успесима код женских, трудећи се да га упоредим са Дон Жуаном. И једва што је приметио, да се он збиља и допада женскима и да га воле, ја осетих, како твоје било поче гњевно ударати. Гњев, гњев, гњев! Гњев и љубав рађају љубомору! Ја сам на тај начин дознао, да ти ниси према њему равнодушна. Ја сам знао то, и још више: ја сам знао, да он о том није ни слутио.

Леона га слушала с дивљењем.

— А откуд си то дознао?

— Врло просто! Он је признао своје победе. А ако ко признаје тако што пред женском, то се претпостављају две могућности: или он њу љуби или не љуби. Човек, који љуби извесну женску, неће пред њом признати, да је његово срце зането нечим другим; он ће поступати тако, као да је она једина на свету, која може побудити у њему нежно чуство. А ко је тако искрен, као Мартин, тај или припада оним веселим и оригиналним главама, које не пазе на никаква правила, или не љуби ону, у чијем је присуству тако искрен.

— Ти имаш право, изустила је Леона, да се једва чуло.

— Но ја сам увидео уједно, да је било време радити, — и два дана после тога ми смо били на путу у Беч. Но, сад знаш, зашто сам ја оставио Грац и овде отпочео праксу?

Леона застаде. Сунце је сјало тако јарко, ветрић топло пирио, цвеће тако пријатно мирисало .... Она се страшљиво обазре, да није ко близу, затим пољуби свога старца снажно, од свег срца, управо у уста.

— О, ускликнула је она: — да сам ја знала, зашто ти пипаш моје било, ја никада, никада ...

— Не би се заводила за другим?

— Не, ја не би дозволила, да се твоја рука дотакне моје. Но ја сад хоћу тебе да испитам. Ево ти. Погађај сад!

И она му пружи збрчкану руку. Он је прихвати, па је испитивао ударе била.

— Истина, вину он наједанпут весело: — истина, ти ме волиш!

И блажен осмејак пређе преко лица престарелог пара ...

Превео: **В. М.**

Власник и издавалац Славко Свет. Милетић. Одговорни уредник Васа Милутиновић. Српска штампарија дра Светозара Милетића.